

Statsråd Trond Giskes tale ved Kirkemøtets åpning mandag 10. november 2008

(Skrevet av etter lydopptak v/ Kirkemøtets sekretariat)

Deres Majestet, kjære Kirkemøte-delegater, kjære venner av Den norske kirke. Det er mye spennende og nytt her; rangeringer, avstemninger, kåringer. Jeg går ut ifra at dette ikke er en del av den nye liturgireformen. Men det var også spennende å overvære gudstjenesten med alt det nye der. Jeg fant ut at ulempen er at det var veldig mange nye melodier å lære, men fordelene er at Oslo Gospel Choir alltid må være med på gudstjenesten! Så det ser jeg veldig positivt på.

I Stortingsmeldingen om stat og kirke i 1980 skrev Kirke departementet at kirken hadde behov for organer med alminnelig anerkjent autoritet og for å kunne framtre med identifiserbare og alminnelig anerkjente representanter som taler på kirkens vegne. Det ledet fram til det første Kirkemøtet, og i år er det altså 25 år siden det ble avholdt. Jeg har hatt gleden av å ha vært til stede på fem av de siste kirkemøtene som statsråd. Jeg har ennå ett år igjen før jeg tangerer nummer én på lista - som er Gudmund Hernes. Han var på seks kirkemøter som statsråd.

Likevel føler jeg at jeg har grunnlag for å si følgende: At i løpet av disse 25 årene har Kirkemøtet virkelig utviklet seg til å bli nettopp et organ som med autoritet uttaler seg på kirkens vegne, og som det viktigste organet i Dnk. Eller som en av de mest kunnskapsrike kommentatorer som følger Dnk, Dag Kullerud, skriver i Aftenposten i dag: "Kirkemøtet er blitt det samlende organet, kirkens organisatoriske midtpunkt, samtidig som det i økende grad har bidratt til at kirken har blitt herre i eget hus." Dette er riktig. Kirkemøtet har blitt kirkens viktigste organ, og dens viktigste funksjon er nettopp møteplassen, stedet hvor synspunkter brytes, og hvor standpunkter samordnes. Her møtes de ulike meningene i Dnk, her møtes representanter fra ulike deler av landet, ulike tradisjoner, her møtes leke og lærde, presteskap og biskoper med valgte menighetsråds- og bispedømmerådsmedlemmer. Her møtes ledelse og grasrot, her møtes kirkelige valgte og det offentlige Norge.

Kirkemøtet har blitt betydningsfullt, og fordi Dnk er viktig i det norske samfunnet, så blir også Kirkemøtet viktig i det norske samfunnet. For det store flertallet av Norges befolkning er fortsatt vår tusenårige kristne tradisjon og Dnk viktige bærebjelker i tilværelsen. En kirke som er åpen, inkluderende og trygg, og som er til stede i våre liv, er viktig for oss. En kirke som formidler sitt budskap med trygghet, og gir rom for alle med sin tro og tvil. "Jeg tror på Jesus Kristus" er hovedtemaet for årets Kirkemøte. Det er dette kirken er basert på, det er dette fellesskapet handler om. Det er her kirken henter sin styrke. Det er det som gjør kirken sterk.

Og kjære venner av Dnk: Tross alle dystre spådommer og krisebeskrivelser vel gjennom alle disse 25 år, står Dnk fortsatt meget sterkt. Medlemstallet til Dnk er høyt og stabilt: 82% er medlem av kirken vår. Antallet konfirmanter øker, 72% av foreldre bærer fortsatt sine barn stolt til dåpen, 91% velger kirkelig gravferd. Folk trenger fortsatt kirkens budskap om tro. Vi lever i en urolig tid, og de siste månedene har vi kanskje merket det sterkere enn på lenge, også her i trygge Norge. Folk over hele verden føler en utrygghet for fremtiden, for økonomien, for familien, for om de får beholde jobben, for noen også om de får beholde huset. Finanskrisen rokker store institusjoner og fører til store omveltninger. Mange føler utrygghet for ungene sine: Hvordan skal fremtiden deres bli? Hvordan vil beslutningene vi tar, påvirke dem? Hva skjer med mobbing, spiseforstyrrelser, rusmisbruk? Mange føler også uro for egen sikkerhet. Når de

minste flyplassene i avsidesliggende deler av Norge har de samme sikkerhetstiltak og kontrollene som de store internasjonale flyplassene, skjønner vi at dette også angår oss. Verden er ikke et fredelig sted. Trusselbildet er uoversiktlig og forvirrende. Det skapes grobunn for nye konflikter mellom folk og også mellom religioner.

I slike tider er det vanskelig å stå støtt i vinden, i slike tider blir kirken enda viktigere. Elias Blix sier i salmen "Ein båt i stormen duva" at "om óg det stormar stygt igjennom brim og båra, hans røyst me høyra kan som veret opp kan klåra og lysa oss i land". Mange trenger håpet om å bli lyst i land. Kirken representerer trygghet, tro og håp for framtida i tunge tider.

Denne sterke og viktige posisjonen for folk i Norge som kirken har, var også vårt utgangspunkt da vi tok tak i arbeidet med kirkereformen. Dette var grunnlaget som regjeringen gikk inn i dette arbeidet på. Og forholdet mellom stat og kirke har på en eller annen måte vært gjenstand for debatt på Kirkemøtet - i alle fall alle de kirkemøtene jeg har vært på. Og jeg husker veldig godt debatten vi hadde for ganske nøyaktig ett år siden da vi sto foran innspurten på kirkereformen. Spørsmålene var mange: Hvor ville vi ende? Ville vi komme til en løsning, eller ville Gjønnessrapporten og diskusjonen i kjølvannet av den som tidligere rapporter og utredninger havne i en skuff med kun mikroskopiske endringer?

Nå vet vi svaret, og vi politikere er ofte flinke til å la det gå inflasjon i ordet "historisk", og vi skal kanskje overlate til historikerne å felle dom om hva som blir historisk, og hva som ikke blir det. Men jeg tror ikke det er en dristig spådom å si at det kirkeforliket som et samlet storting kom fram til på forsommeren, vil framstå som en av de viktigste endringene i vår religionspolitikk og i vår kirkepolitikk noen sinne.

Noe av det fineste ved det norske politiske systemet er at av og til når saken er viktig nok, når det betyr nok å komme fram til enighet, så klarer vi faktisk å legge partiskiller, ideologiske skiller og kanskje til og med personlige skiller til side og komme fram til brede enigheter. I de virkelig store sakene finner vi ofte løsninger som de aller fleste føler seg komfortable med. Det hører riktignok til sjeldenhetene at samtlige partier på Stortinget blir enige om en stor reform, men i denne kirkereformen klarte vi faktisk det. Og enda mer tjener det kanskje vårt system og vår samfunnsform til ære at dette skjer på et område som i veldig mange land og i veldig mange deler av verden faktisk er kilden til de største konfliktene, til markering og også til voldelige og alvorlige stridigheter. Religionsspørsmål, kirkespørsmål og trosspørsmål er mange steder en kilde til store konflikter, til opportunistisk spill, til maktkamp.

På dette vanskelige området har altså vi klart å komme fram til en bred enighet, på dette området som så lett kan stimulere til egenmarkering og konflikt, så har vi altså hørt på hverandre, lyttet og kommet fram til en bred enighet. Og det er nesten litt rørende, synes jeg, etter at forliket kom i havn, å høre nesten alle si at dette forliket er nesten i tråd med det vi opprinnelig mente. Når de ulike partiene fra SV til Frp kunne si: Ja, ja, vi fikk det jo så å si som vi ville. Når både Human-Etisk Forbund og Kirkerådet er fornøyde, da har vi funnet fram til noe av det fineste i kompromisset, nemlig at de felles standpunktene man jobber seg fram til, og den pakken av ulike elementer et slikt kompromiss består av, av og til blir bedre enn de ulike primærstandpunktene. Og at kompromisset i seg selv har en stor verdi både fordi det er varig, det er samlende, og det er gjennomførbart.

Det siste er ikke minst det viktige. Hovedmålet som Stortinget sluttet seg til, er å sikre en kirke som er åpen, trygg og demokratisk; en bred folkekirke. Og nettopp fordi kirken er så viktig for mange, var prosessen fram til stortingsmeldingen og stortingskompromisset svært omfattende.

Høringsprosessen ble kalt "Norges største gruppearbeid": 2500 høringsinstanser ble invitert til uttalelse, over 85% av menighetsrådene og over halvparten av kommunene sendte inn sine høringssvar. For regjeringen betyr høring å lytte. Det at mange har brukt tid og krefter på å uttale seg, forplikter oss til også å ta innover oss de signalene som kom. Høringen har vist at en del av Gjønnesutvalgets forslag ikke hadde så bred oppslutning som man kanskje trodde i utgangspunktet. Derfor var det også viktig å finne løsninger som ivaretok de synspunktene som kom gjennom høringen.

Konklusjonen som vi nå har kommet fram til, vil gi oss de viktigste endringene i Grunnloven på kirkeområdet siden 1814. Vi har blitt enige om et mål om at utnevningen av proster og biskoper skal flyttes fra kirkelig statsråd til et kirkelig organ. Dette skal skje etter en demokratireform i kirken. Og som Nils-Tore Andersen sa: Dette er jo ikke et pålegg fra Stortinget til kirken. Det har vært et uttrykt ønske fra kirken selv å gjennomføre en slik demokratireform. Bakkevigutvalgets innstilling "Styrket demokrati i Dnk" ble levert 13. mai 2008. Den innebærer store forslag om endringer i valgordninger. Flere av paragrafene i Grunnloven vil bli endret.

I § 2 har det stått at "Den evangelisk-lutherske religion forbliver statens offentlige religion, og at alle som bekjenner seg til den, må oppdra sine barn i den samme." Denne paragrafen opphever vi til fordel for en ny verdiparagraf som sier at verdigrunnlaget vårt er den kristne humanistiske arv, og at Grunnloven skal sikre demokrati, rettsstat og menneskerettigheter. § 4 vil fortsatt si at Kongen skal bekjenne seg til den evangelisk-lutherske tro. Dette gjelder kongen som person og institusjon. At kongen føler den tilhørigheten til Dnk viser Majesteten ved at han nok en gang er til stede på Kirkemøtet, og det er vi dypt takknemlige for. Men loven skal ikke fortsatt si at regjeringen skal stå som øverste beskytter av den evangelisk-lutherske tro. Ei heller at halvparten av dens medlemmer må tilhøre Dnk. Og det har kanskje kommet som en overraskelse på noen, kanskje blant de mest ivrige tilhengerne av skille. Men at endringer i forholdet i kirke og stat også fører til endringer i forholdet mellom kirke og statsoverhode, må man bare ta inn over seg. Hvordan den nye rollen til kongen blir, det får vi jobbe videre med og diskutere, men at det blir endringer, det må vi være klar over.

§ 16 skal ikke lenger si at regjeringen skal styre kirkens lære. Dette har i praksis for lengst blitt delegert til andre organer. Nå blir det irreversibelt. I stedet vil paragrafen si at Dnk, en evangelisk-luthersk kirke, skal være Norges folkekirke. Altså får vi en fortsatt grunnlovsforankring av kirken og en bestemmelse som sier at det skal være en egen kirkelov. Samtidig slår vi fast at det skal være religionsfrihet i Norge, og at alle tros- og livssynssamfunn skal understøttes på lik linje med Dnk. Dette er en historisk anerkjennelse i grunnlovs form av andre tros- og livssynssamfunn, og når ellers hadde det passet bedre å vedta noe slikt enn i forbindelse med 200-årsjubileet for Henrik Wergelands fødsel. Bestemmelsen om kirkelig statsråd vil falle bort etter at proste- og bispeutnevningene er flyttet.

Nå står behandlingen av Bakkevig-utvalgets innstilling for tur. Dere behandler det på dette møtet. Det vil komme endringer i kirkevalgsordningene i 2009 som kan forbedres fram mot neste kirkevalg. Grunnlovsendringene vil så bli behandlet endelig i Stortinget i 2012. Dette er et historisk kirkeforlik. Det gir oss en mer demokratisk, men også en mer selvstendig kirke. Det er riktig som det er sagt at dette gir løsere bånd mellom stat og kirke med tettere bånd mellom folk og kirke. Jeg vil benytte anledningen her på Kirkemøtet til å rette en varm takk til både Kirkemøtet, og ikke minst til Kirkerådet for det samarbeidet vi har hatt for å få dette forliket i stand, og særlig Kirkerådets direktør, Jens-Petter Johnsen. Jeg tror nesten jeg vil si, Jens-Petter, at uten deg hadde det ikke blitt noe forlik. Din rolle og betydning i dette arbeidet var av stor

betydning. De konstruktive bidragene du og dine bidro med, var helt avgjørende i den politiske prosessen som ledet fram til forliket.

Nå vil innholdet i demokratireformen snart være klart. Bakkevigutvalgets utredning har vært på bred høring. Nå begynner vi å nærme oss tiden for konklusjoner. Jeg forstår at mange synes det ble en kort høringsfrist. Vi er sikkert mange som skulle ønske at vi kunne tatt mer tid til å få dette behandlet, men det er viktig å holde tempoet oppe slik at vi får de første forsøkene på plass til de kirkelige valgene i 2009. Det er viktig at Kirkemøtet tar på alvor det Stortinget har sagt om demokratireformen, at den må være reell, at det må være reelle valgmuligheter, og at det må være valg samtidig med offentlige valg. Disse forutsetningene må komme på plass. Men merk: Det er ingen forutsetning om en prosentterskel for deltakelse, det er **systemet** Stortinget har stilt forutsetninger om.

Jeg vet også at mange er opptatt av at det må bevilges tilstrekkelig med penger til demokratireformen. Det er både Bakkevigutvalget og regjeringen opptatt av. Vi har bevilget midler til forberedelser av reformen i statsbudsjettet, men den fulle finansieringen av reformen kommer vi tilbake til i proposisjonen om demokratireformen når den kommer etter at Kirkemøtet har behandlet saken, og etter at vi har konkludert på hva slags forsøk vi skal gjennomføre høsten 2009. Skal reformen bli en suksess, må vi få viktige elementer på plass i 2009. Jeg håper at alle her vil bidra til at det faktisk skjer. Et viktig element – uansett system – tror jeg blir at det blir enkelt og forståelig for den enkelte som skal avgi sin stemme, og at dette faktisk blir noe som folk føler kan brukes for at de skal få si sin mening om hvem som skal styre de kirkemedlemsvalgte råd i framtiden.

Kirkemøtet har fått oversendt sammendraget av høringen om Bakkevigutvalgets innstilling. Mange av forslagene der bør drøftes nå om det skal gjøres noe med dem. Jeg håper Kirkemøtet skal drøfte styrking av presesfunksjonen også som er ett av elementene i Bakkevigutvalgets innstilling, og ikke bare rådsstrukturen. Jeg tror vi skal ta innover oss at denne reformen faktisk vil være en ganske så stor styrking av rådsstrukturen i Dnk. Ikke nødvendigvis i hva slags saker man behandler, men hvilken legitimitet rådsstrukturen vil ha i befolkningen og i kirkemedlemmene. Den synodale delen styrkes. Da må vi også se på hva som skjer med den episkopale delen. Vi må ha en balanse i kirken. Bispemøtet hadde møte i oktober og sa at de var positive til særlig å styrke presesfunksjonen. Det er spesielt på det internasjonale området en tung bør å være preses samtidig som man skal styre et helt bispedømme. Så dette er vi innstilt på å få en prinsipiell avklaring på i den proposisjonen vi fremmer til våren. Så får vi heller ta detaljene etter hvert og finne en god form på det.

Kirken er Norges viktigste kulturbærer, og også som kulturminister er jeg glad for den økte oppmerksomheten kirken har fått på bakgrunn av den kirkelige kulturmeldingen i 2005, ”Kunsten å være kirke”. Kirken driver ikke med kulturformidling som en aktivitet ved siden av det å være kirke. Det er nettopp som kirke at man har et kulturoppdrag. Det handler nettopp om kunsten å være kirke. Mange har etterlyst at kirken skulle få en sterkere plass i regjeringens kulturløfte som siden 2005 har ført til et løft på 2 milliarder kr til kulturformål. Men min innstilling til det er todelt: Ja, vi må finne systemer som sikrer at kirken er fullt ut deltaker i det store kulturløftet. Det gjør vi med 5 mill. i 2009-budsjettet til å styrke kompetansen ute blant menighetsråd, hos presteskapet, hos kantorer og organister om hvordan kirken kan være aktive i kulturarbeidet. Men det må være blant de to milliardene i det store kulturløftet at også kirken finner sitt. Kirken må være en fullverdig del av kulturløftet. Da kan man virkelig få ta del i den satsingen som nå skjer på kulturfeltet, og der er kirken hjertelig velkommen. Jeg tror man opplever av og til noen vanntette skott. Man tror at man ikke er berettiget til støtte, man tror at

man ikke kan delta i disse ordningene, og kanskje er det en og annen kommune som også mener at kirken får stelle med sitt, og så får kulturlivet være en annen del. Det må vi gjøre noe med, og jeg håper at kompetansebyggingen kan bidra til det.

I denne sammenhengen er ikke minst kirkebyggene viktige. 2009 er Kulturminevernår. Kirkene er viktige kulturminner, men de er også viktige kulturarenaer for kultur og i seg selv kulturelle uttrykk som det er viktig å ta vare på. I Statsbudsjettet for 2009 har vi derfor foreslått en utvidelse av rentekompensasjonsordningen med 800 mill. kr. Hittil har rentekompensasjonsordningen gitt 1,3 milliarder kr til opprustning av kirkebygg. Nå kommer det altså 800 mill. nye kr. Jeg hørte Kirkerådets leder uttale seg litt kritisk til Statsbudsjettet. Jeg skal ikke dra alle punktene på Statsbudsjettet. Jeg minner om 100 mill kr i påplussning til trosopplæringsreformen. Det er altså en av de største reformene innenfor kirken noensinne, flere prestestillinger i forbindelse med prostereformen, Sjømannskirken, pilegrimsarbeidet, demokratireformen. Men så tror jeg også at én ting er viktig i bunnen: 30 milliarder i styrket kommuneøkonomi. Vi snakker altfor ofte om en statskirke. Vi glemmer at det først og fremst er en kommunekirke. Det vet jo alle her som sitter i bispedømmeråd og til og med også i menighetsråd, at det er i kommunene og økonomien der det virkelig er avgjørende at det fins rom for en aktiv kirke.

Kjære venner, i urolige tider opplever mange på nytt hvordan kirken kan gi oss identitet, kan gi menneskene tilhørighet og gi oss trygghet. Trosopplæringsreformen er nettopp en slik reform som kan gi oss trygghet. I en tid hvor mangfoldet blir stadig større, hvor man må møte det ukjente oftere enn før, så er trygghet på egen identitet kanskje det viktigste for å forebygge og unngå konflikter og splid. Det å vite hvem en er og hvor en kommer fra, hva man tilhører, hva man tror på, det er det trosopplæringsreformen handler om. Den femårige forsøksfasen er nå gjennomført, styringsgruppas rapport ligger på Kirkemøtets bord og inviterer til en viktig debatt. Nå skal trosopplæringsreformen gå inn i sin siste fase, nå skal prosjektet utvides til alle landets menigheter og sette sitt preg på den ordinære virksomheten i menighetene. Jeg ser fram til Kirkemøtets viktige innspill rundt trosopplæringsreformen. Det er viktig at denne reformen får sin solide plass i kirkens ordinære aktivitet, at det ikke blir noe oppå alt det andre, men at dette integreres i arbeidet. En ung mor som hadde vært på babysang - et trosopplæringsprosjekt, sa følgende: "Før var kyrkja framand, no kjenner eg meg heime her." Det uttrykker for meg hele essensen i trosopplæringsreformen i en eneste setning.

Det første Kirkemøtet vedtok at alt internasjonalt og økumenisk kirkelig arbeid skulle høre inn under Kirkemøtets ansvarsområde. Mellomkirkelig råd ble et av Kirkemøtets organer. Det førte til at alle kirkemøtene har hatt mange viktige saker på sin dagsorden, også de internasjonale. Og kanskje passer det godt å slutte akkurat der, at dette også har løftet kirkens blikk ut over våre grenser, at Kirkemøtet har hatt en stor betydning for kirkens internasjonale solidaritet. Kampen mot apartheid, for menneskerettigheter, forholdet til kirker i andre land og Midtøstenspørsmål har vært diskutert på mange kirkemøter. Og kjære Kirkemøte: Det mest imponerende er at dere aldri gir opp. Dere beholder troen på at det også nytter å gjøre noen ting med urettferdighet og nød.

Kirkene i Midtøsten er på dagsorden i dag. Levekårene i land som står for ensretting, er vanskelig for de kristne samfunnene. Truslene fra fundamentalister er hverdagen for enkelte. Det er viktig at dere setter det på dagsordenen. Jeg har hatt den blandede fornøyelsen å besøke Midtøsten bare for noen få måneder siden og se situasjonen med egne øyne. For 2000 år siden var det en liten familie som fant veien til Betlehem for å føde. I dag ville det sannsynligvis ikke vært mulig. Høye murer, kontrollposter og veisperringer hindrer bevegelse for alle og enhver.

Bare for tre og en halv uke siden prøvde et ungt par, en gravid kvinne og hennes mann, å finne veien til en palestinsk by, Nablus. Kvinnen var i 7. måned, og fødselen var allerede i gang, så de søkte nattetid veien til sykehuset i Nablus. Men på veisperringen inn til Nablus ble de stoppet fordi de ikke hadde papirene i orden; de hadde ikke søkt å få reise inn i tide. Og før legen rakk å reise fra sykehuset og ut til veisperringene, var barnet dødt, kvalt i mors liv. Mange titalls barn av unge par som skal føde, er døde ved veisperringer i Palestina. Dette er virkeligheten også for dem som deler vår tro i Midtøsten, og for mange, mange andre.

Å reise hjem fra Israel og Palestina er en bedrøvelig affære, og du sitter med sterke inntrykk. En av gangene jeg reiste hjem, var i 1996 - den gangen fredsplanen, Oslo-avtalen, egentlig avledet ved døden ved valget det året. Jeg satt oppe hele natta og fulgte valget mellom Netanyahu og Peres og var svært bedrøvet over situasjonen. Jeg kom på flyplassen, og alle som har vært i Tel Aviv og Jerusalem, vet at da må du igjennom noen ordentlige sikkerhetsavhør. Det kan ta flere timer med spørsmål som: "Hvor har du vært, hvem har du møtt?", osv. Og jeg har utrolig sliten og skuffet, og det sa jeg til den unge jenta i uniform som var sikkerhetsvakta som skulle avhøre meg. Så sier jeg til henne at jeg er utrolig lite motivert for dette, jeg er utrolig sliten etter å ha vært oppe hele natta, og utrolig skuffet over valgresultatet. Jeg var også veldig skuffet over Israel akkurat der og da, men det sa jeg ikke. Så sier denne unge israelske jenta – med stenansiktet oppløst: "Ja, det er jeg også. Jeg er så fryktelig skuffet, og jeg er bekymret for hva som skal hende nå. Og plutselig var hun ikke en sikkerhetsvakt med bare en ung jente som også hadde håp om fred. Hun hadde ikke noe ønske om å stå på en veisperring på okkupert land, hun hadde ikke noe ønske om å være soldat mot steinkastende unger, hun hadde lyst på en framtid der folk lever i fred.

Og derfor handler disse konfliktene ikke om hvilken religion man tilhører, eller hvilken folkegruppe man er en del av. Det handler om hvem som er på lag med framtida, hvem som har håp og tro, og hvem som ikke deler det håpet. Dere har det håpet, dere gir aldri opp, dere vet at det er mulig å forandre. Klimatrussel, voldelige konflikter, sult og nød kan få noen hver til å gi opp. Det gjør aldri dere. Og kanskje er det nettopp dette håpet om at det nytter. som gjør at det som skjedde i USA i forrige uke, er så rørende: At det faktisk er mulig å vinne fram for alle. Jeg var i USA under valget, og min sterkeste opplevelse var på morgenen etter valget hvor en gammel ordfører i San Francisco, en svart mann, Willy Brown, ble intervjuet og fortalte at hans bestefar var slave i Georgia. "Nå lever jeg og får oppleve at en svart mann blir president".

De eldste i denne forsamlinga husker en tid da det var tillatt å nekte svarte i USA servering, dere husker da svarte ikke fikk tilgang til universitetene, ikke fikk reise med samme buss som hvite. Nå skal en svart president reise med Air Force One. Det nytter, det er mulig å vinne fram. Dere trengs, deres krav om forsakelse og om ansvar trengs i miljøsakene, deres ansvar for nøysomhet og solidaritet trengs når finanskrisa truer. Deres budskap om kjærlighet trengs når konfliktene blir for store. Vi trenger en kirke som gir oss tilhørighet, tradisjon og identitet, men også en som gir oss mot og kraft til forandring. En kirke som står støtt, men som også hjelper oss til å komme i bevegelse. Jeg er sikker på at dette Kirkemøtet vil bidra til nettopp det. Lykke til med forhandlingene!